

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.

02 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС ЗА ВИДАМИ»
ФОРТЕПІАНО, СИНТЕЗАТОР**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Звукорежисура»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Київ – 2024 р.

Робоча програма освітнього компоненту «**Спеціальний клас за видами. Фортепіано, Синтезатор**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, напряму підготовки **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «**Звукорежисура**»

Розробник:

Полянський В'ячеслав Анварович – професор, Заслужений діяч мистецтв України

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедри _____ **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ ДЛЯ СТУПЕНЯ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 14	Рік підготовки: 1, 2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 420		
Кількість модулів – 8	Семестр:	
	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год	Лекції:	
	Індивідуальні	
	256 год	76 год
Вид підсумкового контролю: практичний показ концертної програми, колоквиум за темами робочої програми	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: Іспит 3, 5 Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8	Самостійна робота:	
	164 год	344 год

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Призначення освітнього компоненту

Спеціальний клас за видами фортепіано, синтезатор належить провідне місце в комплексі дисциплін, спрямованих на формування професійних якостей музиканта естрадно-джазового напрямку. Досконале володіння музичним інструментом, вміння високохудожньо інтерпретувати художні твори є обов'язковим показником рівня професійної підготовки.

Мета курсу – підготувати кваліфікованих спеціалістів, які володітимуть комплексом фахових знань і вмінь, музично-виконавською майстерністю, високою виконавською культурою, що необхідні для діяльності в якості виконавців, звукорежисерів.

Завдання курсу:

- розвивати музичне мислення;
- набути навички інтерпретації творів найрізноманітніших стилів і напрямків;
- теоретично аналізувати музичний твір у структурному, текстологічному, історико-типологічному аспектах;
- глибоко відчувати стилістику виконуваних творів;
- вміти створити глибину і перспективу звучання музичної композиції;
- оволодіти тембральною процесуальністю виконання;
- володіти різноманітними прийомами гри на музичному інструменті;

- опанувати штрихову техніку;
- вільно орієнтуватися в темпо, метроритмічних структурах виконання;
- виробити слухомоторну орієнтацію;
- оволодіти різноманітними засобами акцентуації;
- вільно імпровізувати;
- набути навички довготривалого запам'ятовування музичних творів;
- володіти власними емоціями, артистичною поведінкою на сцені;
- формувати досвід концертно-виконавської діяльності;
- накопичити концертний репертуар.

Основна форма навчальної роботи – індивідуальні заняття в класі із спеціального інструменту. Зміст навчання передбачає диференційований підхід до індивідуального рівня підготовки здобувачів вищої освіти, використання активних методів навчання, впровадження нових навчальних методик.

Прийоми виконання естрадно-джазового репертуару базуються на методиці класичної виконавської школи.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Передумовами вивчення освітнього компоненту «**Спеціальний клас за видами**» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК 8 Сольфеджіо

ОК 9 Теорія музики

ОК 15 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу

ОК 18 Історія світової естради

ОК 19 Історія української естради

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Музичне мистецтво естради**», вивчення освітнього компоненту **Спеціальний клас за видами фортепіано, синтезатор** повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва у звукозаписі	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту в роботі звукорежисера	ПРН 4
Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіального відтворення музичних творів, їх художню інтерпретацію різних стилів, видів, жанрів	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну	ПРН 6

позицію.	
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компонента «Спеціальний клас за видами»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва у звукозаписі	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту в роботі звукорежисера	ПРН 4
Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіального відтворення музичних творів, їх художню інтерпретацію різних стилів, видів, жанрів	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компонента «Спеціальний клас за видами» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність					ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17

ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 17
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5

						ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
спеціальні (СК)						
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у діяльності звукорежисера.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 15
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 14 ПРН 15
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
СК 6	Здатність використовувати професійні	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3

	знання та навички в процесі творчої діяльності.					ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
СК 8	Здатність використовувати професійні знання та навички під час спілкування з виконавцями, виконавськими колективами, диригентом, продюсером та іншими суб'єктами творчого процесу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 12
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 15
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12

						ПРН 14 ПРН 15
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
СК 16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4 ПРН 6 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, звукорежисерській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 7 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 17
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний (семестровий) контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем вищої освіти модульного контрольованого завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на індивідуальних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем вищої освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення

аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні практичні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти:

Іспит 3, 5

Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувач вищої освіти.

Диференційований залік, іспит – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку та/або іспиту, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку та/або іспиту може проводитись у вигляді відповідей на питання, додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи. Диференційований залік та/або іспит передбачає концертне виконання програми відповідно до робочої програми.

Розподіл балів, які отримують здобувач вищої освіти

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т1	СР	Змістовий модуль 2 Т2	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т3	СР	Змістовий модуль 4 Т4	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т5	СР	Змістовий модуль 6 Т6	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100

МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т7	СР	Змістовий модуль 8 Т8	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 5					
Змістовий модуль 9 Т9	СР	Змістовий модуль 10 Т10	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100

МОДУЛЬ 6					
Змістовий модуль 11 Т11	СР	Змістовий модуль 12 Т12	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 7					
Змістовий модуль 13 Т13	СР	Змістовий модуль 14 Т14	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 8					
Змістовий модуль 15 Т15	СР	Змістовий модуль 16 Т16	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

Т – теми програми освітнього компоненту

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань (диференційований залік/екзамен)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6		МОДУЛЬ 7		МОДУЛЬ 8	
	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість
Робота на індивідуальних заняттях	9	45	9	45	7	35	9	45	7	35	9	45	9	45	9	45
Колоквіум	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Концертний виступ	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20
Диф. залік	1	20	1	20			1	20			1	20	1	20	1	20
Екзамен					1	30			1	30						
	17	100	17	100	15	100	17	100	15	100	17	100	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання тем модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	отримують здобувачі вищої освіти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою на інструменті, яскраво та переконливо втілюють музичний образ. Повно та змістовно відповідає на питання колоквіуму
4	отримують здобувачі вищої освіти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок. Відповіді за темами програми повні, але є незначні помилки.
3	отримують здобувачі вищої освіти, які недостатньо володіють інструментальними навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок. Відповіді на питання колоквіуму не повні є значні зауваження.
2	Часткове виконання завдань. Завдання виконані на мінімальному рівні. На більшість питань колоквіуму не може надати відповіді.
1	Завдання не виконано. Плується в термінології, не може сформулювати відповідь на питання колоквіуму.

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем вищої освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувач вищої освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
4	Оцінюється робота здобувач вищої освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
3	Оцінюється робота здобувач вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого,

	всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Завдання зроблено не вчасно. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки, не володіє навчальним матеріалом.

Для самостійної роботи здобувачів освіти рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література. Навчальний матеріал освітнього компоненту, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає засоби самоконтролю та використання інформаційних технологій.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) що підтверджується сертифікатом
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах) що підтверджується сертифікатом
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних інтерпретацією програмних творів, знань з історії, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
-----------------------	----------------------------

10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

На диференційованому заліку та/або іспиті оцінюється:

- артистизм та емоційне піднесення, пізнання художніх закономірностей і особливостей виконання музичних творів
- естрадне витримка, виконавський стиль та творче самовираження
- впевнене виконання та інтонування, артикуляція та агогіка
- засвоєння засобів музичної виразності та логіка розгортання музичної мови,

– мотивація та виконавський розвиток здобувач вищої освіти.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань ЕКЗАМЕН	бали модульного контролю знань ДИФ.ЗАЛ.
<p>«відмінно» Здобувач вищої освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.</p>	26-30	15 – 20
<p>«дуже добре» Здобувач вищої освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкриті недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.</p>	21 - 25	12 – 14
<p>«добре» Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.</p>	17 – 20	8 – 11
<p>«задовільно» Здобувач вищої освіти не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.</p>	12 – 16	5 – 7
<p>«достатньо» Здобувач вищої освіти не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухово-моторна пам'ять.</p>	7 - 11	2 – 4
<p>«незадовільно» Навчальна програма виконана на мінімальному рівні</p>	1 – 6	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав *від 60 до 100 балів*.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) *не перевищує 100 балів*.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та систематичне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту на основі повної середньої освіти

МОДУЛЬ 1

1 Робота над постановкою

Теоретична частина

Постановка як пристосування інструмента для професійного використання музикантами, які виступають перед аудиторією. Посадка, встановлення інструмента, положення рук як основні компоненти постановки. Взаємозалежність постановочного апарату та акустичного ефекту.

Індивідуальні заняття

Мета: формування виконавського апарату музиканта для виконання художньо-виражальних завдань.

Завдання

1. Коригувати постановочний апарат відповідно до конструктивних особливостей інструмента.
2. Віднайти оптимальний робочий режим інструмента.
3. Віднайти оптимальну координацію з урахуванням “опори” інструмента як гаранту “стійкості” звука.
4. Виявити постановочні недоліки, що сприяють скутості виконавського апарату.
5. Розподілити мінімальні витрати м'язової енергії для створення максимального акустичного ефекту.
6. Скоординувати м'язові виконавські рухи під слуховим контролем.
7. Досягти м'язового “звільнення” виконавського апарату.

Завдання для самостійної роботи

1. Пристосувати інструмент з урахуванням основних компонентів постановки.
2. Ліквідувати постановочні недоліки, що сприяють скутості виконавського апарату.
3. Відпрацювати скоординованість дій правої і лівої рук.

2 Робота над аплікатурою

Теоретична частина

Аплікатура як спосіб розміщення і порядок чергування пальців при грі на музичному інструменті, а також позначення цього способу в нотах. Значення аплікатури та обумовленість її внутрішнім зв'язком з різними прийомами інструментальної гри.

Добір пальців і художня виразність як основний аплікатурний принцип. Аплікатура як засіб сприяння подоланню технічних складностей, виконавцю оволодіти музичним твором, охопленню його в деталях і в цілому, укріпленню м'язової пам'яті, полегшенню читання з аркуша, розвитку свободи орієнтування на інструменті. Можливості аплікатури та її залежність від типу і конструкції інструмента.

Аплікатура і зміни музичних поглядів у літературі. Раціоналізація існуючих систем аплікатури.

Індивідуальні заняття

Мета: формування умінь раціонального вибору пальців у здійсненні різноманітних художніх завдань.

Завдання

1. Виховати свідоме ставлення до аплікатури, загострити увагу на позначених в нотах пальцях.
2. Врахувати індивідуальні анатомічні особливості здобувач вищої освіти і дібрати аплікатуру саме з таких позицій.
3. Виставити аплікатуру в повільному темпі і перевірити в швидкому.
4. Усвідомити природність послідовності пальців.
5. Виконувати у секвенційних побудовах однакові групи одними й тими ж пальцями для сприяння швидкості і міцності запам'ятовування.
6. Звернути увагу на природньо-зібране положення руки (зокрема, стулений стан руки, що сприяє добуванню більш співучого звука).
7. Опанувати перекладання пальців завдяки гнучкості зап'ястя (яке повинно пластично підводити пальці до потрібної клавіші, грифу, клапана).
8. Відчутти необхідне відчуття в кінчиках пальців.
9. Оволодіти беззвучною підміною пальців.
10. Опанувати ковзанням пальців шляхом знаходження кута нахилу пальця.
11. Грати в швидкому темпі з урахуванням усіх аплікатурних принципів і свободи рухово-координаційного комплексу.

Завдання для самостійної роботи

1. Виставити аплікатуру в повільному темпі з урахуванням основних аплікатурних принципів:
  - природної послідовності пальців;
  - гри однакових груп одними пальцями.
2. Досягнути природньо-зібраного положення руки.
3. Відпрацювати беззвучну підміну пальців шляхом вправ.
4. Відпрацювати перекладання пальців, контролюючи гнучкість зап'ястя.
5. Відпрацювати прийом “ковзання”.
6. Грати в швидкому темпі із збереженням аплікатурних принципів.

МОДУЛЬ 2

3 Робота над основними елементами музичної мови. Робота над звуком і його властивостями

Теоретична частина

Звук як найменший структурний елемент музики, наділений особливостями, що визначаються побудовою органів слуху, комунікативною природою музичного мистецтва, естетичними запитами музикантів і слухачів.

Індивідуалізація тембрів музичного звука, його характеристика за типом інструмента. Види атаки, туше.

Звук і стиль музики: естетичні вимоги та історична обумовленість.

Основні властивості музичного звука.

Висота та її зв'язок з просторовим уявленням. Залежність звука від частоти коливань. Вплив гучності звука, атаки, наявності або відсутності вібрато на сприйняття звука. Звуковисотне сприйняття: інтервальне і темброве.

Гучність як одна з властивостей звуку, що характеризується сприйняттям у свідомості людини інтенсивності або сили звуку в процесі сприйняття звукових коливань органом слуху. Залежність звуку від амплітуди, відстані до джерела звуку, частоти. Рівень гучності і музична акустика.

Довжина як властивість звуку, що залежить від довготривалості коливань джерела звуку. Співвідношення різних довжин звуку та їх взаємозв'язок з метром і ритмом. Довжина звуків і музична виразність.

Тембр як забарвлення звуку, ознака, за якою відрізняють звуки однакової висоти і гучності, проте виконані на різних інструментах, різними голосами або на одному інструменті, але різними способами, штрихами. Тембр і матеріал виготовлення джерела звуку – вібратор музичного інструмента, його форма, резонатор. Тембр і акустика. Тембр і його вплив на звуковисотну інтонаційну визначеність. Тембр і атака звуку.

Індивідуальні заняття

Мета: формування умінь створення глибини образного звучання, тембральної процесуальності виконання.

Завдання

Охарактеризувати звук за допомогою асоціативних уявлень.

Порівняти якість звуку з зоровими, дотиковими, смаковими враженнями від різних предметів і їх співвідношень (звуки яскраві, глибокі, холодні, повні, різкі і т.д.).

Формувати звук з урахуванням оркестрових барв.

Формувати початковий момент виникнення звуку за допомогою атаки, туше, гучності.

Формувати звукову перспективу з урахуванням початку, кульмінації, закінчення звуку.

Контролювати інтонаційність і тембровість звуку: світло-високо, темно-низько.

Опанувати рівні гучності.

Дотримуватись чіткої тривалості звуку.

Усвідомити співвідношення різної довжини звуків стосовно характеру та образності твору.

Завдання для самостійної роботи

1. Працювати над перспективою звуку (початок, кульмінація, закінчення).
2. Працювати над виділенням одного з компонентів музичного цілого (мелодії, баса, акорда), надати характерних особливостей функціональному змісту, відокремити фрази або частини одна від одної.
3. Відпрацювати атаку звуку, туше відповідно до характеру музики.
4. Дотримуватись чіткої тривалості звуку.
5. Надати образності ритмічній організації звуків.

4 Робота над темпом, метро-ритмом

Теоретична частина

Темп як швидкість розгортання музичної тканини твору в процесі його виконання або уявлення внутрішнім слухом. Визначення темпу числом *прохідних* в одиницю часу основних метричних долей. Залежність характеру темпу від основного пульсу та від внутрідолювої пульсації, величини тексту. Зміни значення терміну “темп” відповідно до епох.

Вербальні позначення темпу, зв'язок з характером твору. Метроном як загальний орієнтир в темпі.

Ритм як сприймаюча форма спливання у часі яких-небудь процесів. Різноманітність ритму в різних видах і стилях виконавського мистецтва. Ритм як один з трьох (поруч із мелодією і гармонією) основних елементів музики, що розподіляє стосовно часу мелодичні і гармонічні поєднання. Складові ритму (акценти, паузи, членування на відрізки), їх групування, співвідношення до тривалості і т.д. Ритм як послідовність тривалостей звуків, абстрагована від їх висоти. Емоційна і динамічна природа ритму, можливість прояву без метру і відсутності в метричних правильних формах. Свінг як своєрідна манера виконання джазової музики, його ритмічно-синтаксичні особливості.

Метр як ритмічна упорядкованість, базована на дотриманні певної міри, що визначає величину ритмічних побудов. Тможливість включати безліч самостійних метрів (схем побудови метричних одиниць), об'єднаних загальним принципом. Метрична пульсація як основа джазової музики: невідповідність фіксованого нотного запису виконуваний музиці, умовність запису восьмих і пунктирного ритму.

Синкопи в джазовій музиці і їх види (внутрітактові, міжтактові), послідовно розгорнуті і поєднані з паузами.

Агогіка та зумовленість художніми завданнями композиції. Агогічні відхилення.

Індивідуальні заняття

Мета: формування відчуття темпової єдності, агогічних відхилень, художньої метро-ритмічної пульсації, часової організації звукового матеріалу.

Завдання

1. Відчувати лічильну одиницю.
2. Осягнути ритмічну пульсацію.
3. Опанувати прості ритмічні побудови і перейти до складних.
4. Виконати складні поліритмічні побудови з накладанням ритмів $\frac{3}{4}$ і $\frac{5}{4}$ на постійний ритм $\frac{4}{4}$ і акцентуванням першої ноти.
5. Опанувати свінг, граючи восьмі в тріольному ритмі з відтяжкою з сильної долі на слабу.
6. Опанувати “блукаючим” акцентом з виконанням не сильного, але твердого атакування звука.
7. Виконати послідовність різних синкоп.
8. Усвідомити виразність пауз, наповнити їх емоційним змістом (паузи-запитання, паузи-ствердження і т.д.).

9. Наповнити паузи ритмічним пульсом для відчуття органічного зв'язку паузи з попереднім і наступним розвитком думок.

Контролювати темп виконання на технічно складних місцях, наспівних мелодіях; співставляти темп репризи – експозиції (в класичних сонатах), кінцевого і початкового темпів.

Фіксувати увагу на дослуховуванні закінчень ритмічних фігур натомість попереднього поривання початку наступних актів як метрична одиниця. Системи метру (мензуральні і тактова), їх

фігур, що привносить відчуття “жмакання”, кваплення.

12. Уникнути надмірного завантаження деталями, охопити цілісність побудови.

13. Виконати невеликі заповільнення і прискорення посеред фраз для рельєфного виявлення найзначніш інтонацій мелодії.

14. Виконати ритмічне “відтягнення” в новому тональному забарвленні.

Виділяти сильну долю такта у підкресленні синкоп з метою уникнення метричної невизначеності.

Виконувати складні розміри, усвідомлювати їх як цілком самостійну організацію звукового матеріалу.

Завдання для самостійної роботи

1. Розбивати рахунок на дрібні довжини в повільному темпі.
2. Відчувати лічильну одиницю допочатку гри з метою уникнення гри в повільному темпі.
3. “Слухати” паузи, наповнювати їх емоційним змістом.
4. Виконати технічно складні місця в єдиному темпі.
5. Грати мелодійні місця з відчуттям метро-ритмічної пульсації.
6. Виконувати ритмічні фігурації з дослуховуванням, без надмірного поспіху.
7. Співставляти темпову єдність початку і кінця твору.
8. Відпрацювати три основні варіанти свінгу (випередження, співпадання, відставання).
9. Відпрацювати внутрітактові, міжтактові, послідовно розгорнуті і поєднані з паузами синкопи.

МОДУЛЬ 3

5 Робота над динамікою

Теоретична частина

Динаміка як сукупність явищ, пов'язаних з різними ступенями гучності звучання. Контрастна і поступова зміна динаміки. Основні види динаміки: forte, piano; mezzo forte, mezzo piano; fortissimo, pianissimo; forte-fortissimo, piano-pianissimo. Відтінки для виділення окремих звуків або акордів (акцент, сфорцандо, синкопа). Відносність гучності звуку стосовно

інструмента, акустичних особливостей приміщення, виконавського тлумачення твору і т.д. Динаміка як психологічний і емоційний ефекти, акумулятор образних і просторових асоціацій.

Застосування динамічних відтінків стосовно внутрішньої сутності і характеру музики, її стилю, особливостей структури музичного твору.

Індивідуальні заняття

Мета: формування умінь створення глибини і перспективи образного звучання музичної композиції.

Завдання

1. Розкрити зміст динамічних відтінків стосовно образного змісту композиції.
2. Підвищити активність художньо-образного сприймання всього твору або окремої побудови виходячи із змісту композиції.
3. Зосередити увагу на динамічних закономірностях стилістичного порядку.
4. Зв'язати динамічний розвиток твору з типовим для композиторів оркестровим мисленням.
5. Усвідомити поступовість динамічних наростань і спадів. Розбити на кілька частин з метою точнішого розрахування сили звучання, досягнення кульмінації.
6. Перевірити гучність та активізувати самоконтроль в момент стиків контрастних побудов та в інших випадках раптових динамічних змін.
7. Виявити акустичний і художній взаємозв'язок між барвами інструмента і динамікою.

Завдання для самостійної роботи

1. Віднайти образну асоціативність стосовно виконуваного твору.
2. Відпрацювати “ступеневу” динаміку.
3. Контролювати під час виконання стики контрастних побудов (pp-ff).
4. Визначити місцеву кульмінацію і розкрити її в динамічному плані.
5. Виконати твір динамічно з врахуванням місцевих і центральної кульмінацій.
6. Виконати твір з позиції драматургії всього твору.

6 Робота над мелодією

Теоретична частина

Мелодія як одноголосно виражальна музична думка. Функція мелодії в гомофонній музиці. Мелодія і поліфонія. Звуковисотна лінія як найбільш специфічний компонент мелодії. Закономірності мелодичної лінії (динамічні властивості регістрових підйомів і спадів). Типи мелодій (пісенні, танцювальні, скерцозні та ін.), особливості виконання.

Джазова мелодія як відображення, в першу чергу, характерних особливостей техніки звукодобування на інструменті в межах її звукового розвитку і руху. Види руху: одноплановий (горизонтальний), висхідний, низхідний, хвилеподібний, скачки. Секундові, терцові, квартові, квінтові, хроматичні побудови руху джазової мелодії. Способи розвитку мелодичної лінії в імпровізаціях (варіювання, секвенція, повторення).

Фразування як групування музичної тканини на фрази. Фразування як логіка розвитку музичної думки та її реалізація в процесі живого виконання. Підпорядкованість артикуляції фразуванню. Цезура як межа між фразами. Фраза і мотив, фраза і речення. Фразуючі ліги в нотному письмі.

Індивідуальні заняття

Мета: Набуття навичок “співу” на інструменті, єдиної вокальної лінії шляхом виразного й емоційного виконання.

Завдання

1. Проаналізувати характер ведучого голосу.
2. Усвідомити логіку мелодійного розвитку, рух мелодичної енергії.
3. Розчленувати мелодію на фрази, мотиви.
4. Виконати цезури між фразами.
5. Усвідомити зміну фаз емоційної напруги і послаблення.
6. Конкретизувати інтонаційне тяжіння.
7. Визначити характер кульмінацій (місцевих, центральної).
8. Охопити цілісність мелодичної лінії.
9. Передати простоту, природність мелодії, широту дихання.
10. Опрацювати одноплановий (горизонтальний), висхідний, низхідний, хвилеподібний рух мелодії, стрибки.

Завдання для самостійної роботи

1. Виконати групування мелодії на фрази.
2. Визначити фразуючі ліги.
3. Виконати цезури між фразами.
4. Розрізнити і передати виражальний зміст опорних звуків, ввідних тонів, альтерації.
5. Передати цілісність мелодичної лінії.

МОДУЛЬ 4

7 Робота над гармонією

Теоретична частина

Гармонія як об'єднання тонів в співзвуччя і послідовності співзвуч (в умовах ладу і тональності). Корінні поняття гармонії (акорд, ладова гармонія, голосоведення). Роль гармонії в музичному творі (виражальні можливості, гармонічний колорит, участь гармонії в створенні музичної форми, взаємозв'язок гармонії та інших компонентів музичної мови, відношення гармонії до музичного стилю, важливі етапи історичного розвитку). Джазова гармонія, літерне позначення та прочитання.

Індивідуальні заняття

Мета: набуття навичок гармонічної мови шляхом активізації слухового контролю; виховання відчуття ладотональності.

Завдання

1. Проаналізувати виражальні засоби гармонії, що використовуються в характерних образах.
2. Прочитати гармонічну “сітку”.
3. Вслухатись в окремі гармонії і їх сполучення, проаналізувати голосоведення.
4. Проникнути в логіку гармонічного розвитку.
5. Усвідомити виражальний зміст гармонічного процесу.

6. Віднайти певне співвідношення між звучанням гармонічного фону і мелодії, усвідомити їх контраст і, разом з тим, злиття в єдину звукову картину.
7. Охопити гармонічний розвиток твору в цілому, передати емоційний колорит.

Завдання для самостійної роботи

1. Грати композицію у вигляді гармонічної схеми.
2. Відпрацювати голосоведення стосовно змін альтерації, модуляції.
3. Виконати твір із збереженням логіки гармонічного розвитку, її функціональної взаємозалежності.

8. Робота над штрихами

Теоретична частина

Штрихи як виражальний елемент інструментальної техніки, спосіб виконання. Штрих як характер звукоподачі, принцип “вимовлення” звуків на інструменті, явище артикуляції. Залежність штриха від стилістичної особливості виконуваної музики, їх образним характером, а також інтерпретацією. Класифікація штрихів (роздільні і зв’язані). Специфіка штрихів стосовно духових, клавішних, струнно-щипкових, струнно-смічкових музичних інструментів. Штрих і прийоми гри. Комбінація штрихів.

Артикуляція як спосіб виконання на інструменті послідовності звуків; визначається з’єднаністю або розчленуванням останніх. Шкала міри з’єднаності і розчленування (від *leggattissimo* до *staccatissimo*), її три зони – *legato*, *non legato*, *staccato*. Взаємозв’язок з ритмічними, динамічними, тембральними виражальними засобами, а також із загальним характером музичного твору.

Індивідуальні заняття

Мета: набуття навичок опанування штрихової палітри.

Завдання

1. Проаналізувати штрихи відповідно до епохи написання твору, образного характеру музики.
2. Опанувати певним видом штриха в повільному темпі.
3. Комбінувати штрихи в різних темпах.
4. Усвідомити характер штриха в поєднанні з звуковимподанням.
5. Опанувати артикуляцією складів “ба”, “да” (на довгих звуках), “дап” і “бап” (на відносно довгих і коротких звуках).
6. Опрацювати артикуляцію звуків в межах ознак, характерних для виконуваного стилю джазової музики.
7. Досягти якості штрихової палітри стосовно інтерпретації музичного твору.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацювати штрихи в повільному темпі.
2. Зосередити увагу при виконанні комбінованих штрихів.
3. Відпрацювати прийоми гри на інструменті.
4. Якісно виконати штрихи стосовно образного характеру виконуваної музики.

МОДУЛЬ 5

9. Робота над сценічною культурою виконавця

Теоретична частина

Артистизм, поведінка виконавця на сцені як фактор досягнення високого рівня адекватності сприймання і розуміння музичного образу слухачами. “Подвійне” життя виконавця на сцені як робота його уяви, реалізація його потреб і здатності до перевтілення.

Індивідуальні заняття

Мета: виховання творчого самопочуття на естраді.

Завдання

1. Своєчасно підготувати програму до виступу.
2. Досягти стійкості уваги шляхом турботи про внутрішню логіку. музичного розвитку, намагання яскравого втілення звукових образів.
3. Виконувати програму під час домашніх занять, серед друзів, знайомих.
4. Цілісно охопити програму, відчувати взаємозв'язок творів, що її складають.
5. Виховати впевненість у готовності програми до виступу на естраді.
6. Розвивати і самовикликати пам'ять творчого самопочуття на естраді.
7. Аналізувати причини сценічних невдач.
8. Акцентувати увагу на позитивних моментах гри під час концертного виступу.
9. Не виносити на сцену “сирі” твори, що розвивають сценічний страх.
10. Виховувати почуття радості від спілкування з аудиторією і процесу публічного виступу.
11. Мобілізувати волю на донесення до слухачів виконавського задуму.
12. Популяризувати систематичні виступи для усунення надмірного хвилювання.
13. Викликати потрібний емоційний настрій, досягнути повної зосередженості в процесі гри.
14. Повторювати і накопичувати пройдений репертуар з метою набуття свободи і закінченості, розвитку пам'яті, сценічного досвіду, витримки.

Завдання для самостійної роботи

1. Грати твір з будь-якого розділу, частини.
2. Усвідомити логіку музичного розвитку композиції.
3. Аналізувати причини сценічних невдач.
4. Виконувати твори під час домашніх занять перед знайомою аудиторією.
5. Грати твори в певній послідовності з метою емоційного-образного “переключення”.
6. Викликати асоціативні порівняння.
7. Повторювати опрацьований репертуар.

10. Робота над репертуаром. Технічний матеріал

Теоретична частина

Техніка як необхідна умова оптимізації всіх основних навичок та прийомів гри для концертно-виконавської діяльності музиканта.

Поняття про виконавську техніку, її індивідуальний характер. Техніка вправ. Автоматизація ігрових навичок. Самоконтроль.

Методи розвитку технічних навичок: технічного членування, групування, варіантів (ритмічних, тональних, фактурних, артикуляційних, регістрових, аплікатурних).

Гами (мажорні, мінорні, ладові, хроматична) як засіб сприйняття народних ладів, що розвиває швидкість внутрішнього уявлення ладу тональностей і пристосування до гри однією і тією ж аплікатурою різних комбінацій.

Етюди (технічні академічного, джазового спрямування, художні). Визначення форми, кількості фраз, аплікатури. Виявлення фіксованих ритмічних упереджень. Визначення гармонії (зокрема, септакордів з пониженою септимою у джазових творах).

Індивідуальні заняття

Мета: формування комплексу технічно-виражальних засобів, системи психомоторних навичок; виховання ладотонального відчуття.

Завдання

1. Виконати технічний матеріал у повільному темпі з поступовим прискоренням.
2. Автоматизувати виконавські рухи.
3. Вдосконалити процеси координації ігрових прийомів.
4. Розвинути фізичні якості ігрового апарату.
5. Опанувати всіма видами техніки (мілка, акордова тощо).
6. Грати технічний матеріал з напором, внутрішньою зібраністю, з належною ритмічною організацією.
7. Підкорити моторику музично-художнім цілям.
8. Виконувати належну ритмічну організацію з використанням прийомів перегрупування та різних ритмічних варіантів.
9. Опанувати артикуляційною виразністю.
10. Змінювати штрихову палітру.
11. Оволодіти поліритмією.
12. Виявити та відпрацювати взаємозалежність виконавських рухів та звучання.
13. Формувати свободу м'язових відчуттів.
14. Відпрацювати поступовість та контрастність динамічних відтінків.
15. Зберегти єдину темпову цілісність.

Завдання для самостійної роботи

1. Виставити аплікатуру.
2. Грати в різних темпах: від повільних до швидких.
3. Видозмінювати штрихи.
4. Зберегти єдину темпову цілісність.
5. Змінювати ритмічне перегрупування.
6. Виконувати технічний матеріал з застосуванням контрастних і поступових динамічних відтінків.
7. Долати технологічні складності, доводити складні місця до автоматизації.

8. Систематично працювати над технікою.
9. Досягти точного виконання у встановленому темпі з урахуванням інтонаційних, ритмічних, динамічних, штрихових аспектів.

МОДУЛЬ 6

11. Вивчення творів поліфонічного складу

Теоретична частина

Творчість композитора, стильові особливості. Редакторські вказівки.

Аналіз образного строю, стилю і форми поліфонічного твору, відхилень, модуляцій, а також виду поліфонії (канон, імітація, контрастна, підголоскові поліфонія, fuga, інвенція). Структура поліфонії (тема, імітація, протискладання, інтермедія).

Визначення імітаційних, ладових, метроритмічних характеристик головної (теми). Виявлення особливостей розвитку інших голосів (тем): ритміка, напрям мелодичного розміщення цезур, регістри, кульмінаційні точки, штрихи. Пропоста, респоста, протискладання (контрапункт до респости) як елементи поліфонічної тканини, зміст термінів.

Ознайомлення із сучасною поліфонією. Особливі види ритмічної техніки (ритмічні, прогресії, сучасні види акцентної та безакцентної ритміки).

Точне виконання мелізмів як характерної особливості поліфонії.

Індивідуальні заняття

Мета: розвиток поліфонічного мислення, набуття навичок одночасного проведення кількох голосів та їх поєднання в єдине ціле.

Індивідуальні заняття

Мета: розвиток поліфонічного слуху, набуття навичок одночасного проведення декількох голосів та їх поєднання в одне ціле.

Завдання

1. Програти поліфонічний матеріал разом з викладачем (за парами голосів) з метою вслухання в поєднання голосів.
2. Виконати твір в повільному темпі з визначенням аплікатури.
3. Диференційовано підійти до відтворення кількох поєднаних в одночасному розвитку звукових ліній твору:
  - програти по черзі кожен з голосів (тем) поліфонічного твору, усвідомити їх мелодичну самостійність;
  - програти окремі пари голосів;
  - спільно програти (викладач-здобувач вищої освіти) поліфонічний твір за голосами і парами голосів;
  - програти весь поліфонічний твір з акцентуванням уваги на одному з голосів.
4. Виконати кожен голос чи тему в манері вокального фразування (широке дихання, поєднання окремих мотивів в єдину лінію, пластичне інтонування).
5. Усвідомити темброві контрасти, поліфонічну тканину як своєрідну барвисту партитуру.

руху, 6. Виявити самостійність голосів шляхом різного їх виконання в темброво-динамічному відношенні.

7. Охопити безперервність ритмічного руху голосів.

8. Зберегти рельєфність відтворення окремих голосів у процесі цілісного виконання поліфонії.

9. Опанувати мелізми (морденти, групетто, форшлагги тощо).

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити аплікатуру кожного голосу.

2. Грати окремий голос від початку до кінця цілком закінчено і виразно із збереженням самостійної мелодичної лінії.

3. Попрацювати над попарною грою голосів (верхній-нижній, середній-нижній і т.д.).

4. Грати голоси у метроритмічному відношенні і за характером туше.

5. Виконати твір з рельєфним голосоведенням.

12. Твір великої форми

Теоретична частина

Виявлення тематизму, наскрізного розвитку, програмності. Авторські та редакторські позначення в тексті. Принцип побудови форми.

Будова *сонатної* форми. Основні розділи і теми: експозиція, розробка, реприза. Функції головної і побічної партій, їх контрастне викладення і розвиток у розробці, тональне співвідношення в експозиції та репризі. Логіка розвитку образу в цілому. Характер тем, засоби художньої виразності. Різновиди сонатної форми (без розробки, з епізодом замість розробки, з подвійною експозицією).

Концерт як жанр великого музичного твору віртуозного характеру для соліста з оркестром. Історія розвитку жанру.

Види концертів: багатохорні концерти представників венеціанської школи А. та Дж. Габріелі (1587), концерти *basso continue*.

Тричастинний концерт (поч. ХХ ст.) як класичний різновид жанру.

Виникнення концертної симфонії (М. Равель, Б. Барток, І. Стравинський).

Сюїта як одна з основних різновидів багато частинних циклічних форм інструментальної музики, що складається з декількох самостійних, переважно контрастуючи між собою частин, об'єднаних спільним художнім задумом (Ю. Пешков "Сюїта в стилі ретро", В. Полянський "Сюїта регтаймів").

Фантазія як жанр інструментальної музики, який ґрунтується на вільному виконанні тем, запозичених з власних творів або з творів інших композиторів, а також з фольклору (або написаних в характері народних). (фантазії Ф. Ліста, Фантазія на теми Рябініна для фортепіано з оркестром Аренського).

Рапсодія як інструментальний твір вільної форми, що складається з послідовних різнохарактерних, часом гостроконрастних епізодів. Види рапсодії: лірико-драматична, поемна (Й. Брамс), фантазійна (Д. Гершвін, Ф. Ліст), на народні або музичні теми певного композитора. Типовість використання народно-пісенних тем, епічного духу.

Парафраз як позначення інструментальної віртуозної теми (певним чином для фортепіано (акордеону) на теми популярних пісень, арій і т.д., які підлягають значному перевтіленню, виступають в нових співвідношеннях одна з одною).

Індивідуальні заняття

Мета: розвиток масштабності музичного мислення, усвідомлення процесу формотворення.

Завдання

1. Проаналізувати форму музичного твору.
2. Усвідомити особливості музичної мови певного історичного періоду.
3. Охарактеризувати і відтворити загальні принципи формотворення певного стилю.
4. Усвідомити характер і побудову тем.
5. Виявити характерні особливості окремих образів.
6. Виявити індивідуальні особливості кожної частини, періоду, речення, фрази, їх межі, кульмінаційні та інтонаційні точки, інтонаційний зміст.
7. Розучувати теми як частину єдиного художнього цілого.
8. Опрацювати окремі фрагменти твору, технічно складні моменти з метою вироблення автоматизму рухів у поєднанні з художньою виразністю виконання.
9. Охопити твір із збереженням його мелодичної, гармонічної, метроритмічної структур.
10. Озвучити цезури між варіаціями, частинами сюїт тощо.
11. Програти твір із збереженням його мелодичної, гармонічної, метроритмічної, темпової структури.
12. Виконати твір із збереженням тематичної єдності.

Орієнтоване поетапне вивчення твору

I етап. Аналіз художнього змісту, музичних образів. Поділ твору на окремі частини. Вивчення нотного тексту, аплікатури.

Програвання окремих частин у повільному темпі з точною аплікатурою, у відповідному характері, з розумінням інтонаційних і гармонічних особливостей музичної тканини.

Прийоми сольфеджування і диригування як допоміжні засоби в опануванні матеріалу.

II етап. Визначення образно-емоційних характеристик твору.

III етап. Набуття відображення навичок вільного виконання твору. Досягнення точності ритму і виразності звучання.

Цілісність художнього оформлення (реальне втілення ідеальної виконавської моделі). Точне дотримання динаміки, темпу, змістового і звукового співвідношення різних структурних одиниць. Власна інтерпретація твору.

Завдання для самостійної роботи

1. Виставити аплікатуру.
2. Розібрати твір в повільному темпі.
3. Опрацювати окремі фрагменти твору, технічно складні місця.

4. Багаторазово повторити складні місця з метою вироблення автоматизму рухів у поєднанні з художньою виразністю.
5. Відпрацювати метро-ритмічну структуру твору.
6. Відпрацювати мелодичну лінію виразності з виявленням кульмінаційних точок.
7. Досягнути контрастності тем та образів.
8. Виконати твір із збереженням темпової єдності.

МОДУЛЬ 7

13. П'єси естрадно-джазового спрямування за жанрово-стильовими ознаками **Теоретична частина**

Ознайомлення з біографією автора музичного твору, його індивідуальним стилем.

Побудова музичного матеріалу, тип музичної фактури. Загальна характеристика ритміки. Європейські традиції інструментарію, мелодики, гармонії джазової музики. Звуковидобування, фразування як індивідуальні особливості джазового виконання.

Композиційні елементи джазу: дводольність особливого типу, поліритмія, складна система синкопування.

Типові прийоми виконання джазової музики: малопомітне упередження або затримання певної долі такту, синкопи.

Свінг як специфічна ритмічна джазова атмосфера, відчуття ритмічної багат шаровості музичної тканини, неспівпадіння акцентів. Свінг як покачування, основною властивістю якого є поліритмія, неспівпадання ритмічних акцентів мелодичної лінії та акцентів основного метру п'єси. Напруга і послаблення звукової матерії, “розкачування” ритму і протискладнення, що надають джазовій музиці пружності, непохитної “пульсації”.

Акценти, типи акцентування: *up-beat*, *down-beat*, *off-beat*, *on-beat*. Їх місце у структурі такту.

Регтайм – фортепіанний жанр, якому властива гостросинкопована, вишукана за ритмом мелодика, що координується з метрично чітким і простим (поперемінне чергування баса і акорду) акомпанементом.

Блюз – дванадцяти тактова мелодична побудова (структура ААВ), якій відповідає встановлена (стала), подекуди з деякими змінами, гармонічна схема.

Бугі-вугі — стиль фортепіанної гри, пов'язаний впершу чергу, з інтерпретацією блюзу. Характерна особливість: жорстка ритмічна основа, що виникає з фраз *ostinato* в лівій руці та імпровізованих пасажів у правій.

Балада як повільна п'єса 32-тактової форми чотиридольного розміру, базована на мелодіях ліричного характеру, нерідко з елементами драматизму (переважна структура ААВА).

Диксиленд як особливість джазового виконання, для якого характерна плавна мелодична лінія, ритм та біт з акцентами на другій і четвертій долі.

Бі-боп як стиль джазу, що прийшов на зміну свінгу, характерною особливістю якого є ритм безакценту на сильних долях, з так званим прихованим

контрапунктом, а також хроматизована гармонія, що включає складно альтеровані акорди.

Кул–джаз (холодний) як реакція на надмірно експресивний характер музики, стримана манера виконання, зростаюче значення композиції, особлива вишуканість форми.

Джаз–рок як сплав мелодичних і ритмічних елементів джазу з гармонічною основою рок–музики.

Самба як стиль сучасного джазу, для якого характерне використання елементів бразильської народної музики, зокрема ритму самби. Виконується в манері, типовій для стилю “кул”.

Кантрі як поєднання двох різновидів фольклору: сільський (пісні, танці) і ковбойські балади (вестерн).

Індивідуальні заняття

Мета: набуття навичок ритмічного різномаяття, характеру виконання (пружності), специфічної техніки звуковидобування, штрихових особливостей в естрадно-джазових стилях.

Завдання

1. Виконати нотний текст в повільному темпі з визначенням аплікатури, динаміки, агогогіки, артикуляції, характеру.
2. Відпрацювати ритмічні фігурації.
3. Виконати твір з підкресленням джазового елементу – тріольної пульсації.
4. Виконати твір з підкресленням “блюзових” нот (ступенів мелодичного ладу: VII н., III н., V н.).
5. Детально зіграти синкопи, форшлаги, акценти.
6. Розшарувати музичну тканину на окремі площини.
7. Виконати твір із збереженням звукової матерії на основі ритмічних фігурацій.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацювати синкопи, акценти стосовно стилістики твору.
2. Відпрацювати ведення звукової матерії на основі ритмічних фігурацій.
3. Виконати твір з підкресленням “блюзових” тонів.
4. Виконати твір з відчуттям внутрішньої пульсації.

14 Удосконалення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок

Теоретична частина

Повторення та закріплення знань, умінь, навичок попередніх модулів. Теоретичний, гармонічний аналіз програмних творів. Знання термінології. Засоби музичної виразності. Будова форми музичних творів. Підбір гам, врав, етюдів для опрацювання труднощів нотного матеріалу. Інтерпретаційний аналіз програмних творів.

Музичне мислення. Функції музичного мислення: емоційне (реактивне проникнення у виразну суть інтонування); конструктивно-логічне (осягнення закономірностей композиторського твору);

контролююча (регулювання діяльності); розвиваючу (надбання нових знань формування творчої індивідуальності музиканта).

Індивідуальні заняття

Оволодіння артикуляційними вміннями, фразуванням. Формування володіння різноманітними ритмічними формулами. Визначення специфіки виконання творів різних епох, стилів, жанрів.

У процесі вивчення технічного матеріалу (етюд, гама) здобувати вміння, використовувати арсенал прийомів та різні види техніки. Підготовка до публічного виступу. Музичне сприйняття та формування слухацьких уявлень. Типи музичного сприйняття. Особливості та індивідуальні характеристики музично-виконавської діяльності. Динамічна палітра звучання та її зв'язок зі змістом твору. Тембральне забарвлення інструментального звучання. Формування навичок володіння кантиленною гнучкістю та природністю інтонації. Основні завдання роботи над мелодією та її інтонаційною виразністю.

Завдання

Подолання виконавських труднощів у музичних творах

Поглиблене опрацювання навичок виконання творів різних композиторів відповідно до індивідуального плану

Ознайомлення з основними прийомами транспонування. Закріплення навичок на вправах

Ознайомлення з основними принципами читання з аркушу. Закріплення навичок.

Розвиток навичок підбору по слуху творів з ускладненою лінією супроводу.

Підбір по слуху творів з гармонічними фігураціями

Робота з нотним матеріалом опанування технічних труднощів програмних творів;

Розвивати гармонійне і поліфонічне мислення в роботі над музичними творами;

Володіти виконавськими засобами художньої виразності (динаміка, агогіка, педалізація) творів кантиленного характеру

Завдання для самостійної роботи

Удосконалення використання творчих навичок роботи над музично-художнім образом творів

Використання всіх виконавських засобів художньої виразності,

Виховування виконавської витримки та артистизму під час концертних виступів,

Володіння засобами вираження образного змісту творів

Вивчення методичної літератури та вміння використовувати її у роботі.

МОДУЛЬ 8

15 Джазовий стандарт з власною імпровізацією

Теоретична частина

Імпровізація як тип виконавства, в якому музика створюється у процесі її виконання. Поширення імпровізації на ранньому етапі розвитку європейської професійної музики. Імпровізація у вигляді орнаментики в традиції віртуозних фантазій (XVII–XVIII ст.), сольних каденцій інструментальних концертів, у хоральних обробках, а також окремого номера (XX ст. – в джазі).

Зв'язок імпровізації з прелюдією, фантазією.

Імпровізація як процес музикування, в якому функції композитора і виконавця з'єднані в єдине у мистецтві музиканта–імпровізатора. Особливість імпровізації (не нотованість, стихійність). Побудова на задану тему, де виконавець, йдучи від мелодії, гармонії, ритміки первообразу, створює власний твір на основі “чужої” теми. Імпровізація в джазі як головний фактор розвитку форми.

Стандарт як 32 тактові пісні, що складаються з 8 тактових періодів (ААВА) і є темами для імпровізацій.

Індивідуальні заняття

Мета: опанування навичками імпровізаційного музикування джазової мелодії (стандарту) як мелодичного першообразу, що виписана на одній ескаладі з позначенням літерної та цифрової гармонії.

Завдання

1. Усвідомити мелодичну лінію і мислити тактовими фразами.
2. Взаємопов'язати фрази з метою досягнення форми, рівноваги і симетрії ліній.
3. Слідкувати за найвищими або нижніми опорними нотами фраз, а також за розширенням цих меж.
4. Застосувати принцип створення напруги і його наступного розв'язання:
  - а) розв'язувати в опорні ноти, а між ними створювати напругу;
  - б) чергувати особливі фрази (розв'язання) імпровізаційними фрагментами. Імпровізувати як мелодично, так і ритмічно;
  - в) чергувати акомпанемент з обігруванням ідей інших солістів або учасників ритм-секції;
  - г) нагнітати напруги за допомогою варіювання динаміки і тембрів;
  - д) чергувати прості і складні фрази.
5. Уявити фразу подумки, усвідомити і почути всі ноти і ритмічний малюнок, тобто визначити головну ноту, тип ритмічного малюнка, ритм наступної фрази, початок і закінчення наступної фрази, її контур (напрямок руху).

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити опорні ноти.
2. Побудувати фрази.
3. Розділити місце напруги і її розв'язання.
4. Відпрацювати варіювання мелодичної і ритмічної імпровізації.
5. Виконувати імпровізацію з чергуванням сольної імпровізації і акомпанементом.

12 Підготовка концертної програми

Робота на сцені. Робота в студії звукозапису. Робота з мікрофоном. Опрацювання курсової роботи

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ ДО МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

I курс

Вивчення здібностей і рівня професійної підготовки. Встановлення оптимального комплексу для подальшого успішного технічного та інтелектуально-художнього розвитку здобувач вищої освіти. Накопичення технічного багажу, технічних умінь і навичок. Планування виконавських дій відповідно до художніх завдань. Усвідомлення мети і методів роботи над творами, етапи вивчення твору. Опрацювання інструментальних творів різних стилів і напрямів (класична, естрадно-джазова музика).

II курс

Зміцнення і розширення постановочної та художньо-стильової платформи, встановленої на I курсі. Виявлення інтерпретаторських здібностей здобувач вищої освіти.

Поступове технічне та інтелектуально-художнє ускладнення репертуару. Вивчення будови і розвитку музичного твору за характером образності, аналіз тематизму (ладотонального, метро-ритмічного, гармонічного і т.д.). Опрацювання інструментальних творів різних стилів і напрямків (класична, естрадно-джазова музика).

III курс

Максимальне виявлення масштабу обдарованості здобувач вищої освіти в складному різно-стильовому і різножанровому репертуарі, з демонстрацією в сольних виступах, концертах класу, звітних концертах, конкурсах. Самостійний вибір здобувачем вищої освіти виконавських прийомів у вирішенні технічних, художніх завдань на основі сформованого комплексу практичних виконавських умінь і навичок. Професійна орієнтація перспективних здобувачів вищої освіти згідно кваліфікацій (викладач, артист ансамблю, концертний виконавець). Опрацювання інструментальних творів різних стилів і напрямів (класична, естрадно-джазова музика).

Формування самостійного творчого інтерпретаторського мислення, мистецтва імпровізації, артистизму. Подальший розвиток у формуванні виконавської майстерності музиканта, що виявляється у підготовці виступів на естраді з музично-інструментальним колективом. Опрацювання інструментальних творів різних стилів і напрямів.

IV курс

Закріплення і поглиблення всіх сформованих та набутих на попередніх етапах навчання понять, практичних умінь і навичок. Подальший розвиток сценічних навичок артистизму та накопичення власного концертного репертуару. Підготовка до державної атестації.

Обов'язкові якісні зміни в розвитку музичної зрілості.

ЗАЛКОВО-ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

Контрольні заміри з фаху проводяться протягом семестру (академконцерт) та наприкінці кожного семестру (екзамен, залік – згідно робочого та типового

планів) та включають найбільшу частку основного репертуару індивідуального плану:

- поліфонічний твір
- твір великої форми або циклічний твір
- одну або дві різностильові, різнохарактерні п'єси естрадного, джазового спрямування
- джазовий стандарт з власною імпровізацією.

Послідовність вивчення репертуару протягом семестру визначається викладачем.

6.2 Структура освітнього компоненту

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		лекції	семінари	Практ.	Індивід. роб.	Самост. Робота		Курсова робота	Лекції	семінари	Практичні	Індивід.
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. <i>Робота над постановкою роботи на індивідуальних заняттях:</i>	3			2	1		3				1	2
<i>ІЗ вивчення технічних вправ, гам, етюдів</i>	16			12	4		16				1	15
<i>ІЗ теоретичний та виконавський аналіз програмних творів</i>	3			2	1		3				1	2
Змістовий модуль 2												
Тема 2. <i>Робота над аплікатурою</i>	5			2	3		5				1	4
<i>ІЗ вивчення творів різного характеру малої форми</i>	8			6	2		8				2	6
<i>ІЗ робота над програмними творами.</i>	10			8	2		10				2	8
<i>Модульний контроль знань Диференційований залік</i>												
Всього за модулем	45			32	13		45				8	37
МОДУЛЬ 2.												
Змістовий модуль 3												
Тема 3. <i>Робота над основними елементами музичної мови</i>	3			2	1		3				1	2
<i>Робота над звуком і його властивостями</i>												
<i>вивчення технічних вправ, гам, етюдів</i>	16			12	4		16				1	15
<i>теоретичний та виконавський аналіз програмних творів</i>	3			2	1		3				1	2
Змістовий модуль 4												
Тема 4. <i>Робота над темпом, метро-ритмом</i>	5			2	3		5				1	4
<i>вивчення творів</i>	8			6	2		8				2	6
<i>робота на програмними творами.</i>	10			8	2		10				2	8

Модульний контроль знань. Диференційований залік													
Всього за модулем	45			32	13		45				8	37	
МОДУЛЬ 3.													
Змістовий модуль 5													
Тема 5. <i>Робота над динамікою</i>	3			2	1		3				2	1	
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	16			12	4		16				2	14	
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3			2	1		3				1	2	
Змістовий модуль 6													
Тема 6. <i>Робота над мелодією</i>	5			2	3		5				1	4	
вивчення творів різного характеру	8			6	2		8				2	6	
робота на програмними творами.	10			8	2		10				2	8	
Модульний контроль знань. Екзамен													
Всього за модулем	45			32	13		45				10	35	
МОДУЛЬ 4.													
Змістовий модуль 7													
Тема 7. <i>Робота над гармонією</i>	3			2	1		3				2	1	
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	16			12	4		16				2	14	
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3			2	1		3				1	2	
Змістовий модуль 8													
Тема 8. <i>Робота над штрихами</i>	5			2	3		5				1	4	
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	8			6	2		8				2	6	
робота на програмними творами.	10			8	2		10				2	8	
Модульний контроль знань. Диференційований залік													
Всього за модулем	45			32	13		45				10	35	
МОДУЛЬ 5.													
Змістовий модуль 9													
Тема 9. <i>Робота над сценічною культурою виконавця</i>	4			2	2		4				1	3	
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	16			8	8		16				2	14	
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	10			6	4		10				2	8	
Змістовий модуль 10													
Тема 10. <i>Робота над репертуаром</i>	4			2	2		4				1	3	
робота на програмними творами.	16			8	8		16				2	14	
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	10			6	4		10				2	8	
Модульний контроль знань. Диференційований залік													
Всього за модулем	60			32	28		60				10	50	
МОДУЛЬ 6.													
Змістовий модуль 11													
Тема 11. <i>Вивчення творів поліфонічного складу</i>	16			8	8		16				2	14	
вивчення технічних вправ, гам,	10			6	4		10				2	8	

етюдів													
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	4			2	2		4				1	3	
Змістовий модуль 12													
Тема 12. <i>Твір великої форми</i>	16			8	8		16				2	14	
ІЗ 2 вивчення творів різного характеру, стилю, форми	10			6	4		10				2	8	
ІЗ 3 робота на програмними творами.	4			2	2		4				1	3	
Модульний контроль знань. Диференційований залік													
Всього за модулем	60			32	28		60				10	50	
МОДУЛЬ 7.													
Змістовий модуль 13													
Тема 13. <i>П'єси естрадно-джазового спрямування за жанрово-стильовими ознаками</i>	16			8	8		16				2	14	
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	10			6	4		10				2	8	
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	4			2	2		4				1	3	
Змістовий модуль 14													
Тема 14. <i>Удосконалення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок вивчення творів різного характеру, стилю, форми робота на програмними творами.</i>	4			2	2		4				1	3	
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	16			8	8		16				2	14	
робота на програмними творами.	10			6	4		10				2	8	
Модульний контроль знань. Диференційований залік													
Всього за модулем	60			32	28		60				10	50	
МОДУЛЬ 8.													
Змістовий модуль 15													
Тема 15. <i>Джазовий стандарт з власною імпровізацією.</i>	8			6	2		8				2	6	
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	14			6	8		14				2	12	
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	6			4	2		6				1	5	
Змістовий модуль 16													
Тема 16. <i>Підготовка концертної програми</i>	4			2	2		4				1	3	
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	16			8	8		16				2	14	
робота на програмними творами.	12			6	6		12				2	10	
Модульний контроль знань. Диференційований залік													
Всього за модулем	60			32	28		60				10	50	
Разом	420			256	164		420				76	380	

7. ТЕМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Аудиторна робота	денна	заочна
------------------	-------	--------

	форма навчання	форма навчання
Тема 1. <i>Робота над постановкою</i>	2	1
<i>робота на індивідуальних заняттях:</i>	12	1
ІЗ вивчення технічних вправ, гам, етюдів		
ІЗ теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	1
Тема 2. <i>Робота над аплікатурою</i>	2	1
ІЗ вивчення творів різного характеру малої форми	6	2
ІЗ робота над програмними творами.	8	2
Тема 3. <i>Робота над основними елементами музичної мови</i>	2	1
<i>Робота над звуком і його властивостями</i>		
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	12	1
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	1
Тема 4. <i>Робота над темпом, метро-ритмом</i>	2	1
вивчення творів	6	2
робота на програмними творами.	8	2
Тема 5. <i>Робота над динамікою</i>	2	2
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	12	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	1
Тема 6. <i>Робота над мелодією</i>	2	1
вивчення творів різного характеру	6	2
робота на програмними творами.	8	2
Тема 7. <i>Робота над гармонією</i>	2	2
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	12	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	1
Тема 8. <i>Робота над штрихами</i>	2	1
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	6	2
робота на програмними творами.	8	2
Тема 9. <i>Робота над сценічною культурою виконавця</i>	2	1
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	8	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	6	2
Тема 10. <i>Робота над репертуаром</i>	2	1
робота на програмними творами.	8	2
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	6	2
Тема 11. <i>Вивчення творів поліфонічного складу</i>	8	2
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	6	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	1
Тема 12. <i>Твір великої форми</i>	8	2
ІЗ 2 вивчення творів різного характеру, стилю, форми	6	2
ІЗ 3 робота на програмними творами.	2	1
Тема 13. <i>П'єси естрадно-джазового спрямування за жанрово-стильовими ознаками</i>	8	2
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	6	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	1
Тема 14. <i>Удосконалення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок</i>	2	1
<i>вивчення творів різного характеру, стилю, форми</i>	8	2
робота на програмними творами.	6	2
Тема 15. <i>Джазовий стандарт з власною імпровізацією.</i>	6	2
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	4	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	6	1
Тема 16. <i>Підготовка концертної програми</i>	2	1
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	8	2
робота на програмними творами.	6	2
Разом	256	76

8. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. <i>Робота над постановкою</i>	1	2
<i>робота на індивідуальних заняттях:</i>	4	15
ІЗ вивчення технічних вправ, гам, етюдів		
ІЗ теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	1	2
Тема 2. <i>Робота над аплікатурою</i>	3	4
ІЗ вивчення творів різного характеру малої форми	2	6
ІЗ робота над програмними творами.	2	8
Тема 3. <i>Робота над основними елементами музичної мови</i>	1	2
<i>Робота над звуком і його властивостями</i>		
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	4	15
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	1	2
Тема 4. <i>Робота над темпом, метро-ритмом</i>	3	4
вивчення творів	2	6
робота на програмними творами.	2	8
Тема 5. <i>Робота над динамікою</i>	1	1
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	4	14
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	1	2
Тема 6. <i>Робота над мелодією</i>	3	4
вивчення творів різного характеру	2	6
робота на програмними творами.	2	8
Тема 7. <i>Робота над гармонією</i>	1	1
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	4	14
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	1	2
Тема 8. <i>Робота над штрихами</i>	3	4
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	2	6
робота на програмними творами.	2	8
Тема 9. <i>Робота над сценічною культурою виконавця</i>	2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	8	14
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	4	8
Тема 10. <i>Робота над репертуаром</i>	2	3
робота на програмними творами.	8	14
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	4	8
Тема 11. <i>Вивчення творів поліфонічного складу</i>	8	14
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	4	8
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	3
Тема 12. <i>Твір великої форми</i>	8	14
ІЗ 2 вивчення творів різного характеру, стилю, форми	4	8
ІЗ 3 робота на програмними творами.	2	3
Тема 13. <i>П'єси естрадно-джазового спрямування за жанрово-стильовими ознаками</i>	8	14
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	4	8
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	3
Тема 14. <i>Удосконалення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок</i>	2	3
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	8	14
робота на програмними творами.	4	8
Тема 15. <i>Джазовий стандарт з власною імпровізацією.</i>	2	6
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	8	12

теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3	5
Тема 16. Підготовка концертної програми	2	3
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	8	14
робота на програмними творами.	6	10
Разом	164	344

Організація самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає у вивченні музичного твору з освоєнням його ідейно-художнього змісту, практичному оволодінні технікою гри, осмисленні виконавських прийомів, структури твору. Ознайомлення з твором передбачає знання епохи його створення, ідейно-художніх і стильових особливостей, музичної форми, фактури, особливостей мелодії, гармонічної мови. Після прослуховування твору в записі, читання нотного тексту з аркуша необхідно зробити теоретичний аналіз твору (архітектоніка, структура окремих тем і побудов, засоби музичної виразності) та узгодити техніку з емоційним началом, визначити художній рівень виконання.

В період навчання в Академії велике значення має організація самостійної роботи здобувача вищої освіти, тому при складенні індивідуального плану викладач повинне відвести цьому розділу значне місце.

Заняття під керівництвом викладача будуть мати відчутні результати тоді, коли вони підкреслені систематичною, чітко організованою самостійною роботою. Зміст самостійної роботи залежить від таких факторів, як тривалість навчання, рівень підготовки здобувач вищої освіти, його індивідуальні якості. В організації самостійних занять здобувач вищої освіти, необхідно дотримуватися послідовності в роботі, а також рухатись у вивченні матеріалу від простого до складного.

Вимоги, якими здобувачі вищої освіти повинні керуватися при виконанні самостійної роботи:

- Знання свого інструмента, його художніх і технічних можливостей.
- Усвідомлення художнього змісту твору, стилістики, особливостей використання засобів музичної виразності.
- Визначення навчального завдання і конкретних рекомендацій викладача.
- Розподіл часу і застосування системності в організації занять.
- Самоконтроль, аналіз помилок та їх усунення.
- Опрацювання рекомендованої методичної літератури.

Успішному розвитку навичок самостійної роботи здобувач вищої освіти повинні сприяти постійні завдання для домашнього вивчення тачитки з листа найрізноманітнішою репертуару (починаючи від етюдного матеріалу та уривків з оркестрової (ансамблевої) літератури до концертного репертуару) із систематичною перевіркою цих завдань викладачем в класі.

Розподіл часу для самостійних занять.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись раціонального режиму занять, який забезпечує розвиток його виконавської майстерності без шкоди для здоров'я.

Загальна кількість часу, необхідного для продуктивних занять на інструменті, не повинна перевищувати 4-х годин, бажано, щоб це були ранкові години. Працювати над гамами та арпеджіо рекомендується протягом 30 хвилин за умови їх виконання в різних варіантах із застосуванням штрихів і динамічних відтінків. Після роботи над гамами необхідно 40–45 хвилин приділити етюдам чи спеціальним вправам. Другим етапом є робота над музичними творами як своєрідного підсумку попередньої роботи, де найбільш чітко проявляється взаємозв'язок технічних і музичних навичок.

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

Завдання педагога в класі Спеціальний клас за видами. Фортепіано, синтезатор полягає в максимальному сприянні розвитку музично-виконавських здібностей здобувач вищої освіти та формування його професійної майстерності. Роль педагога як безпосереднього керівника творчим розвитком здобувача освіти визначається системністю впливу на формування його логічного мислення, почуттів, постійне удосконалення виконавської техніки.

Успіх викладача великою мірою визначається його умінням індивідуально підійти до кожного здобувача вищої освіти. Для цього необхідно систематично вивчати особистість здобувача вищої освіти, знати, чим він живе і цікавиться.

Заняття з фаху базується на основі послідовно розробленої програми навчання. Добираючи репертуар, викладач повинен постійно мати на увазі індивідуальні особливості кожного здобувача вищої освіти, ступінь його обдарування, музичного розвитку та спеціальної підготовки. Крім цього, для викладача дуже важливо уявити собі як той чи інший здобувач вищої освіти зможе грати в майбутньому, і постійно шукати найкращі шляхи для досягнення мети. Вміння вірно оцінити та розпізнати можливості здобувача є головною метою викладача.

Один з важливих принципів керування процесом навчання – складання індивідуальних планів, що передбачає такі положення:

- доступність репертуару, тобто відповідність твору можливостям конкретного здобувача вищої освіти як з технічного, так і з художнього боку;
- послідовність зростання складностей як в технічному, так і в художньо-образному аспектах;
- різноманітність репертуару, тобто розвивати здобувача на творах різних стилів і напрямів зарубіжних і вітчизняних композиторів.

До індивідуального плану здобувача вищої освіти слід включати високохудожні твори. Протягом навчання здобувач вищої освіти має досконало опанувати виконавське мистецтво в різноманітних стилях і жанрах: старовинна музика, твори композиторів-класиків, сучасні естрадні твори, твори класиків джазового мистецтва.

Глибина поетапного і різнобічного підходу до розкриття закономірностей музично-виконавського мистецтва є високим гарантом у вихованні музиканта-інструменталіста.

З метою глибокого осягнення здобувачами характеру музики в навчальному процесі слід використовувати викладачем на уроці метод показу. Виконання

викладачем музичного твору збагачує здобувача вищої освіти яскравими художніми враженнями і слугує стимулом для подальшої самостійної роботи.

Успішний шлях розкриття змісту – словесні пояснення. Педагог повинен вміти говорити про музику, причому образно, поетично, захоплююче. Даний метод допомагає виявити зв'язок музики з реальним світом, який знайшов у ній відображення, робить її досяжною і близькою здобувач вищої освіти.

Метод емоційного впливу дає можливість педагогічному працівнику безпосередньо впливати на здобувача вищої освіти під час виконання. При наявності контакту із здобувачем вищої освіти педагог є «диригентом», а здобувач вищої освіти – «чутливим оркестром». Проте, зловживання «диригуванням» небезпечно, оскільки може призвести до зниження активності здобувач вищої освіти, його ініціативи.

Важливим компонентом музичного навчання здобувача є розвиток його внутрішнього слуху. Варто ширше практикувати добір на слух мелодій і транспонування їх по пам'яті. Розвиток внутрішнього слуху має два етапи. Перший - початковий, пов'язаний з вокальним і руховим апаратом, без якого неможливо встановити наявність музичної уяви і запам'ятовування. Другий, вищий етап, характеризує здатність вільно оперувати музичними уявленнями. Розвиток внутрішнього слуху вимагає систематичної роботи, що розпочинається з опрацювання фрази. Результативним для розвитку музичної пам'яті і внутрішнього слуху є читання і запам'ятовування нотного тексту без інструменту, на прикладі простих пісенних мелодій. Саме добір на слух є початковим етапом в опануванні мистецтвом імпровізації.

Навчання гри на музичному інструменті – складний і багатогранний процес. Він включає в себе не тільки виконавський, але й загальномузичний розвиток здобувачів вищої освіти. Його необхідним елементом є виховна робота. При всій її різноманітності вона може бути зведена до декількох основних напрямів: виховання світогляду, волі і характеру, естетичних смаків, уміння працювати.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ на інструменті);
- пошук навчального репертуару (вправ, творів);
- репродуктивний (відтворення здобувачами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);
- креативний, творчий (створення здобувачами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук здобувачем вищої освіти засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення здобувачів вищої освіти у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших здобувачів вищої освіти);

Три основні елементи уроку:

- 1) робота над технічним матеріалом;
- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення с нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувач вищої освіти план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувач вищої освіти, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувач вищої освіти.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.
- Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

Значна роль у самомендменті та самовдосконаленні відіграє практична діяльність здобувачів вищої освіти на міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, у концертних програмах Молодіжній громадській організації «Студконцерт» Академії. Таким чином здобувачі вищої освіти мають можливість самопрезентації, отримати практику публічних виступів, що спрямовує на управління емоціями, стресом, власним розвитком.

Організація навчального процесу на кафедрі приділяє велику роль практичній діяльності, яка показує наскільки знання здобувачів вищої освіти змогли перетворитися у практичні уміння та навички через реалізацію особистісних цінностей. Практична робота та активне залучення здобувачів вищої освіти у роботі професійних колективах надає можливість оптимізувати особистісний розвиток здобувачів вищої освіти, набутти досвід та створює умови для творчої самореалізації.

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Технічні засоби:

студійні монітори «M-Audio BX8»

динамічні мікрофони SHURE SM58

комп'ютер та/або ноутбук

Обладнання

- Фортепіано «Україна»
- TV панель Samsung
- синтезатор «Kuerweil, Рек» з професійним обладнанням для обробки звуку

Методичне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Методичні вказівки та рекомендації
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність (відеозаписи).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

12.1. Основна

1. Андросова Д. В. Сильова емансипація музичного виконавства та методологія нової цілісності аналізу музики. Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2016. Вип. 1. С. 144-148
2. Бай Бінь. Формування звуко-тембральних уявлень майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання [Текст] : автореф. дис канд. пед. наук : 13.00.02 / Бай Бінь ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2014. - 21 с.
3. Хрестоматія для фортепіано : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво / автори-упоряд. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю., Цейко Н. О. Луцьк : Терен, 2021. 92 с.
4. Гусев, Ігор Іванович. Джазові та естрадні п'єси українських композиторів для фортепіано [Ноти] / І. І. Гусев, Расім Рамазанов. - Вінниця : Нова книга, 2008. - 68 с.
5. Давидов, Сергій Петрович. Фактурна організація джазового твору (на матеріалі фортепіанного мистецтва) [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Давидов Сергій Петрович ; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. - Харків, 2015. - 20 с.
6. Дворжак М. Джазові етюдів для фортепіано, зошит1, Київ: Музична Україна, 2016. 54 с.
7. Денисюк І. Проблема імпровізації у музичному виконавстві. / 1. Денисюк// Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук, праць. - Випуск 42. -Київ-Вінниця : ТОВ фірма "Планер", 2015. - С. 214-219.
8. Денисюк І. Імпровізація як філософська, психолого-педагогічна тамист ецт

- вознавча проблема./ І. Денисюк // Науковий часопис НПУ ім.М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук,праць. - Вип. 18 (23). - К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. - С. 32-37.
9. Денисюк І. Розвиток художньої техніки виконавця в умовах сучасногомузикування / і. Денисюк // Наукові записки / Ред. кол. В. Ф. Черкасов, В. В.Радул, Н. С. Савченко та ін. - Вип. 150. - Серія : педагогічні науки. -Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017.-С. 240-244
  10. Денисюк І. Педагогічні умови формування навичок імпровізації майбутніх учителів музики / І. Денисюк // Музичне мистецтво ХХІ століття -історія, теорія, практика : зб. наук, праць Інституту музичного мистецтваДрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка [заг. ред. таупорядкування А. Душного]. —Дрогобич —Кельне —Каунас —Алмати : Посвіт,2016.-С . 130-135.
  11. Дружинець М. Музичне естрадне мистецтво: жанрово стильова специфіка та еволюція. <https://ws-conference.com/webofscholar> 8(26), Vol.2, August 2018
  12. Єргів І. Д. Артистичний універсум музикантаінструменталіста: дис. доктора мист. : 17.00.03.К., 2016. 456 с.
  13. Єргієва К. І. Фортепіанна гра як жанрово-комунікативний та інтерпретативно-стильовий феномен: автореф. дис канд. мистецтвознавства : 17.00.03 Одеса, 2019. - 17 с
  14. Завгородня Г. Ф. Поліфонічні основи сучасного композиторського мистецтва. Аналітичні очерки : монографія / Г. Ф. Завгородня; Одес. нац. муз. акад. им. А.В. Неждановой. - О. : Астропринт, 2012. - 302 с.
  15. Зимогляд Н. Ю. Фортепіанне виконавство України в 30-ті рр. Хх ст Культура України. Випуск45. 2014
  16. Зеленін В. В. Психолого-педагогічні умови професійної самоактуалізації музикантів- виконавців : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / В. В. Зеленін; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. - К., 2012. - 20 с.
  17. Капелюшок-Войченко, О. М. Вплив джазової музики на оновлення змісту навчання сучасної молоді України. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/SOC_Gum/mz/ 2010
  18. Катрич О. Виконавський стиль та музичне стилетворення (до питання моделювання аналітичної оптики). Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. 2013. Вип. 29. С. 111- 118.
  19. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортеп'янному мистецтві ХХ сторіччя: Підручник. Львів : КІНПАТРИ ЛТД, 2014. 344 с.
  20. Кашкадамова Н. Фортеп'янно-виконавське мистецтво України. Історичні нариси. Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2017. 616 с.
  21. Кіреєва В.Г., Н.І. Логвиненко. Сучасні тенденції українського фортепіанного репертуару. «Наука. Релігія. Суспільство» № 1'2012.
  22. Кривицька Т.А. К-63 Спеціальний музичний інструмент (фортепіано): основні етапи роботи над художнім твором: методичні рекомендації з вибіркової освітнього компоненту підготовки освітнього ступеня «Бакалавр» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» освітньої програми «Музичне мистецтво» денної та заочної форм навчання. — Луцьк: Вежа-Друк, 2018. — 19 с.

23. Лагодюк Н. Збірка джазових п'єс для фортепіано «Маленький джазмен», Київ, 2016. 27 с.
24. Лагодюк Н. Джазові етюди з імпровізацією. Київ, 2005. 22 с
25. Лозенко К. О. Синестезія як спосіб осягнення смислу музичного твору: теорія і практика ХХ -початку ХХІ століть : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / К. О. Лозенко; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. - Харків, 2016.
26. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. «Музика в ділозі з сучаністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії/ К.:КНУКіМ, 2021. – 384С.
27. Михайлова О. Ю. Європейські фортепіанні школи початку ХІХ століття: становлення піаністичних традицій (до 200-річчя видання "Gradus ad Parnassum" Муціо Клементі) Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2018. (№ 3.) С. 66-77.
28. Музика Срібної Землі. Т. 1 / упоряд. Теличко В. Ф. Ужгород : Карпати, 2017. 184 с.
29. Назаренко Н. В. Музична естетика : навч. посіб. для студ. спец. "Музичне мистецтво" / Н. В. Назаренко; Держ. закл. "Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка". - Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка", 2012. - 207 с.
30. Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка. Вип. 45. Музикознавчий універсум: збірник статей. Львів, 2019. 336 с
31. Піхтар О.А. Фортепіанно-виконавське мистецтво: до проблеми оновлення методики виховання. Інноваційна педагогіка. Вип.6, К.:2018р. 73-76с.
32. Популярні, улюблені, незабутні [Ноти] : естрада, романс, джаз / пер. для фортепіано Л. В. Жул'євої ; [ред. Є. Д. Колесник]. - Вінниця : Нова Книга, 2013.
33. Пітерсон О. Джазові зошити 1-3. Київ: Музична Україна, 2014. 48с.
34. Полянський В. Американські блюзи. Київ: Мелосвіт, 2004. 64 с.
35. Полянський, В. Королі джазу [Текст] : сім етюдів-імпровізацій про зачинателів джазового піанізму / В. Полянський. - Л. : Кальварія, 2004. - 128 с
36. Полянський, В. А. Джазовий піанізм у контексті стильових тенденцій фортепіанного виконавства ХХ ст. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2016. № 1. С. 40–45
37. Полянський, Тимур В'ячеславович. Традиційний джаз [Текст] / Тимур Полянський. - Київ : Музична Україна, 2015. - 333, [1] с. : фот., ноти. - Бібліогр.: с. 262-265.
38. Ревенко Н. Р 32 Інструментальне виконавство (Фортепіано) Частина І: навчально-методичний посібник / Н.Ревенко. – Миколаїв: «РАЛ-поліграфія», 2018. – 316 с
39. Сливко С. А. Формування музично-слухової активності здобувачів вищої освіти мистецьких спеціальностей у процесі інструментально-виконавської підготовки : автореф. дис канд. пед. наук : 13.00.02 / С. А. Сливко; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2013. - 20 с.
40. Сокол О. Виконавські ремарки: образ світу і музичний стиль / О. Сокол. - Одеса : Астропринт, 2013. - 276 с.

41. Стецюк, Б. А. (2018). Жанрово-стилистический комплекс фортепианного джаза. Традиції і новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. 2018. С. 90–97.
42. Супрун, О. В. Принципи академічної музики в творчості джазових піаністів – представників стильового напрямку «Кул-джаз» (Cool-Jazz). Матеріали Чотирнадцятої Міжнародної науково-творчої дистанційної конференції. Київ: НАКККІМ. (2020). С. 74-76.
43. Толочко Л. М., Зиско В. В. Історія фавориту інструментального виконання двох останніх століть. XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION
44. Чарующий свинг. Джазовые мелодии в стиле свинг (первая половина XX века) [Ноты]. - Х. :Фактор, 2007. - 32 с.
45. Шабанова Т. Д. Основи імпровізації : навч.-метод. посібник для ВНЗ культури і мистецтв І–Пр. а. Вінниця : Нова книга, 2008. 132 с
46. Шевченко А. С. Естрадно-джазова освіта в Україні: проблеми розвитку. Актуальні питання мистецької освіти та виховання, 2018. – Вип. 1 (11).
47. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування. Київ : ДАКККіМ, 2009. 338 с.
48. Юник Д. Г., Юник Т. І. Інноваційна технологія розвитку мнемічних умінь здобувачів вищої освіти-піаністів у процесі роботи над музичними творами // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Вип. 2. Бердянськ: БДПУ, 2017. 336 с.

12.2. Додаткова:

1. Баклаженко Є. В. Реалізація педагогічних умов підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до співробітництва з учнями // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2015. Вип. 43. С. 164-170.
2. Гусєв, Ігор Іванович. Джазові та естрадні п'єси українських композиторів для фортепіано [Ноти] / І. І. Гусєв, Расім Рамазанов. - Вінниця : Нова книга, 2008. - 68 с.
3. Гур'янова Н. М. Вдосконалення виконавської майстерності - найважливіший аспект формування музичного мислення майбутнього вчителя музики // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архитектура. 2011. № 2. С. 176-178.
4. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття у контексті розвитку теорії і практики музичної освіти: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. К., 2008. – 503 с.
5. Гуральник Н.П. Українська фортепіанна школа ХХ ст. в контексті музичної педагогіки: історико-методологічні аспекти: [монографія]. К.: НПУ, 2007. 460 с.
6. Гуральник Н.П. Функціональна сутність української фортепіанної школи в парадигмі музично-педагогічної освіти // Науковий часопис НПУ ім. М. Драгоманова :зб. наук. праць. К. : НПУ, 2006. Вип.3 (8). Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. С. 9-15.

7. Мозгальова Н. Г. Змістове наповнення поняття «інструментально-виконавська підготовка» вчителя музики // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. 2010. Вип. 9. С. 39-43.
8. Омельченко Т. А. Фортепіанна педагогіка Бориса Милича // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2015. № 2. С. 69-81.
9. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. Вип. 57 / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського ; упоряд. Л. В. Шаповалова. Харків : ХНУМ, 2020. 316 с
10. Ревенчук В. В. Фортепіанна підготовка як складова професійного становлення майбутнього вчителя музики // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2017. № 1. С. 163–167.
11. Сташевська І. О. Функціональне значення мистецької освіти в сучасному суспільстві: соціокультурний аспект // Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер. : Педагогічні науки. 2017. Вип. 157. С. 20-24.
12. Lopes, Paul. The rise of a jazz art world [Text] / P. Lopes. - Cambridge : Cambridge UP, 2002. - VII, 294 p. - Бібліогр.: p. 279-286.
13. Dorůžka, Lubomír. Tvá jazzu [Text] / L. Dorůžka, J. Škvorecký. - Praha : Státní hudební vydav., 1964. - 321 p.
14. Berendt, Joachim. The new jazz book [Text] : a history and guide / J. Berendt. - London : Jazz bookclub : Peter Owen, 1965. - 314 p.
15. The Beatles. 100 Hits for All Keyboards. Wise Publications. 1988. 207 p.
16. George Gershwin. Selected Songs, at the Piano, Chappell & CO. LTD., London, w. 1. 155 p.
17. Easy 4-Chord Keyboard Songbook: Popular Hits, Wise Publications. UK. 2015. 24 p.
18. Evans P., Scott D. 100 of Best Songs Ever! For Keyboard. Musik Sales Ltd. 2000. 230 p.
19. Schmitz M. Jazz Parnass fur Klavier. Band 1, 2. VEB Deutscher Verlag Musik Leipzig. 1979. 151 p.
20. Woods T. Easy Soloing for Blues Keyboard. Alfred Publishing Co inc. USA. 2007. 47 p.
21. ISSN 2353-8406 Knowledge, Education, Law, Management 2021 № 3 (39), vol. 1
22. Viktoriia Kushch. Współczesne interpretacje utworów kameralno-wokalnych iwana karabycia DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.3.1.19>

12.3. Інтернет-ресурси

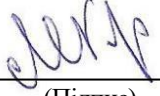
1. <http://www.lykhin.com/links/links.php?catid=29&designid=2>
2. <http://notes.tarakanov.net/pzar.html>
3. <http://icking-music-archive.org/ByComposer.php>
4. <http://www.sheetmusicarchive.net/>
5. <http://www.abrahamespinosa.com/partituras2.htm>
6. <http://roisman.narod.ru/compnotes.htm>

7. <http://nlib.org.ua/index.html><http://www.dlib.indiana.edu/variations/scores/>
8. <http://www.dlib.indiana.edu/variations/scores/>
9. <http://piano.francais.free.fr/>

**Результати перегляду
робочої програми освітнього компоненту**

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань).

Протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

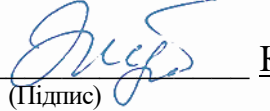
Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.)

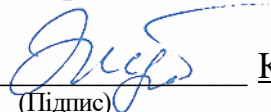
Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти та визначення академічної різниці й перезарахування освітніх компонентів, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,

зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)